

పాండురంగ మాహాత్మ్యము

అవసరాల రామకృష్ణకవి

పెళ్లివారింట్లో అందరూ గొల్లుమన్నారు. అందరికీ ఆశ్రులేగాని అసలు సంగతి ఎవరికీ బోధపడలేదు. పెళ్లికూతురు తండ్రి శంకరంగారి మాటలుమాత్రం వినపడుతున్నాయి. “పెళ్లి అనేది వచ్చేసరికి యీ ఆడకూతుళ్ళకి ఒంటిమీద తెలివుండదు. కలిసిపోయిన పేకముక్కల్లా ఎవరెక్కడుంటారో తెలీదు. మీ ఆమ్మేదే?” తండ్రి కంత ఖంగారెందుకో అమ్మడికి బోధపడలేదు. ఇంతట్లో వరాలమ్మ రానేవచ్చింది.

“ఏమిటండీ ఎందుకా కేకలు?”

“కేకలా మరి కేకలా? పాలిక కాసుల పలకస్థూ మటుమాయమైపోతే నోరు మూసుకు కూర్చోస్తున్నావా ఏమిటి?”

అమ్మడూ వరాలమ్మ ఖంగారుగా వెంకట్రమణి గదిలోకి వెళ్ళారు. దాని మెళ్ళో పలకస్థులేవు. కళ్ళనీళ్ళెట్టుకు అదలా కూర్చుంది. వరాలమ్మకి గుండెల్లేవు.

“అదేమిటే నా తల్లీ? నిన్న దీపాలుపెట్టేవేళ నీ మెళ్ళో పలకస్థుమాశాను, ఇంతలో ఏమైందే?” వెంకట్రమణి మాటాడలేదు. శంకరంగారు అక్కడికి రానేవచ్చారు. “చిన్నముండ ఏడుస్తేమాత్రం కాస్త ముందూవెనకా ఆలోచించవద్దూ? పోనీ మెళ్ళోవేసింది కాస్త ఆ కుర్రకుంక కన్నుముయ్యగానే తీసెయ్యవద్దూ? ఆహారవ్యవహారాలపట్ల అత తల్లీ? ఎవరైనా తీసుకున్నారంటే వారి దా తప్పు! పోనీ పిల్లలవంటిని నగలేవున్నాయోఏమున్నాయో పెద్దదానివికదా కాస్త నువ్వు చూసుకోవద్దూ?”

“అవునండీ, అన్ని తప్పులూ నావే! అయిదు రోజులయింది సరిగ్గానిద్రపోయి ఒళ్ళంతా పచ్చి పుండులావుంది. ఏదో పోరులేకుండా చేసుకువచ్చాను పెళ్ళి. ఆ బడలికమీద నిన్నరాత్రి కాస్త ఒరిగేనేమో! అదే తప్పయింది. పోనీ యిన్నం

టారుకదా మీరే కొంచెం తీరిక చేసుకుని మంటి చెడ్డా వాకబుచెయ్యకూడదూ?” అమ్మడు కార్యవాది. పోయినపస్తువుకోసం ప్రయత్నం చెయ్యకుండా వ్యర్థసంభాషణకు అది సహించలేక పోయింది. వెంకట్రమణిని పిలిచి ఆరాలుతీసింది. గడచినరాత్రి పాపాయి అక్కయ్య పలకస్థుకావాలని ఏడ్చిందిట. దాని మెళ్ళోవేసి తియ్యడం మరిచిపోయిందిట. తెల్లారేసరికి లేదుట. వెంకట్రమణి పక్క ఎవరు ఎత్తారో, ఆవళ ఆ గది ఎవరు ఊడ్చారో అన్నీ కనుక్కున్నారు. పాపాయిని ఎన్ని ప్రశ్నలొవేశారు. దుక్కంత నగ ఎక్కడపోయినట్టు?

“అన్నీ సవ్యంగా జరిగాయని ఎంతో మురిసిపోయాను. నా మొహానికి అంత అదృష్టమా?” అంది వరాలమ్మగారు.

“ఇలా కాళ్ళు జావుకుకూర్చుంటే ఎలాగరా? చేసేదేదో చెయ్యాలిగాని! తెల్లారగట్ల ఎర్రమ్మ గది తుడిచిందన్నారు. దాని పనేమో యిది?” అన్నారొకరు.

“ఛా! ఎంతమాట! పదేళ్ళబట్టి ఉంది, అది ఆలాటిది కాదుసుమండీ, బంగారం అక్కడపెడితే ముట్టుకోదు.”

“అయితే ఎవరు తీశారంటారు మరి?”

“అన్నీ వెలికాం. చూడవలసిన అన్ని చోట్లా చూశాం. అయినా మన రోజులు బాగులేవు. ఒకటూ? రెండూ? పాలిక కాసుల నగ! చేతులా ఆర్పించింది. దాన్ని ఏడిపించి ఏలూభం, శుభమా అని పెళ్ళిచేసుకుంది!”

“జరిగిందేదో జరిగింది, లేవండి భోజనాలకి వంట బ్రాహ్మణులు పిలుస్తున్నారు!” శంకరంగారు వరాలమ్మని కాస్త పక్కగా పిలిచారు.

“ఇంకా ఎందుకే వంటపాళ్ళూ? నిన్నే పంపి, చేస్తాన్నావుకనుకే?”

“బాగుండండి ఆక్కడికి నేఖర్చు వెళ్ళేదాన్ని మీరుకుడబెట్టేవారూనా? నిన్న సాయంత్రం సాయంత్రం ఇద్దర్ని పంపేశాను. ఇంకా అందరూ ఉన్నారకుదా అని యిద్దర్ని ఉంచేశాను.”

ఈ మాటవిన్న వక్కనున్న ముసలావిడ ఒకరై అడిగింది.

“వంట బ్రాహ్మణులూ అదీ అంటే జ్ఞాపక మొచ్చింది, సుబ్బమ్మటారూ ఆవిడ యిక్కడ పెళ్ళివంట కొచ్చిందా?”

“బాగుండమ్మా, ‘శొరిలేని కషాయమా?’ ఆవిడ లేకుండానా?”

“ఇంకేం? ఆవిడ పనే యిది! మొన్న మా ఆడపడుచు సవతికూతురు వెళ్ళేలేనూ, యిది ఆక్కడ వంటకొచ్చినట్టే వచ్చి నాగరం కత్తిరించుకుంది!” అందరూ యీ పని సుబ్బమ్మచే అని తీర్మానించారు.

“సాయంత్రం వెళ్ళినట్టే వెళ్లి తెల్లారేసరికి జీతానికొచ్చిందమ్మావ్, నాకేం తెలుసు యింతపని చేస్తుందని!”

ముసలావిడ వరహాకిమ్మత్తుచేసే సలహా ఇచ్చింది.

“చూడండి పంతులుగారూ, యింక మీరు ఆలశ్యంచేసి లాభంలేదు. ఇద్దరు పోలీసుల్ని తీసుకుని వెంటనే దానియింటికి వెళ్ళండి.”

తలుపు టకటకలాడింది. సత్యం గుండె దడ దడలాడింది.

“పెరిటితలపు తీసేవుంది, వడ సుబ్బులూ” అన్నాడు మెల్లిగా. సుబ్బమ్మమాత్రం గట్టిగా అవతలవాళ్ళకి వినవడేలా జవాబు యిచ్చింది.

“ఎక్కడికి సత్యం అన్నయ్యా, ఎందుకు పారి పోడం? మనిషి పల్లెనుంచి పట్నంనుంచి పారి పోగలడుగాని సత్యంనుంచి ధర్మంనుంచి పారిపోగలడా? లోటులేనివాడికి మరొక లోటు దేనికి?”

సత్యం ఆశ్చర్యంగా చూస్తూండగా సుబ్బమ్మ తలుపుతీసింది.

“శంకరం బాబుగారు! ఏమిలావచ్చారు? వెంకట్రమణుగార్ని వాళ్ళొచ్చి తీసుకెళ్ళేరా?”

శంకరంగారికి చాలా ఆశ్చర్యమేసింది. ఏమిటి మనిషి? తోణకడు, బెణకడు, దీన్ని దొంగని ఎలా అనుకోడం? అయినా ధైర్యం తెచ్చుకుని అన్నారు.

“చూడు సుబ్బమ్మా, మా క్షేమం తర్వాత వాకబు చేద్దువుగాని నీ క్షేమం కావలిస్తే ముందు నువ్వు తీసిన నగ యిలా యిచ్చెయ్యు.”

సుబ్బమ్మ మొహం లో అనేక రంగులూ మారాయి. ఓ గడి ఊరుకుని అంది.

“నగా? పోయిందా? నే తీసేనా? అంత తొందరపడకండి అయ్యగారు.”

“అవును నగే! వెంకట్రమణు పలకసర్దు. నువ్వే తీశావు. అట్టే అల్లరిచెయ్యకుండా యిచ్చేస్తే పోలీసులకి కబురుచెయ్యను.”

“ఇదిగో చూడండి బాబుగారు! మీ మొహంచూసి యింతసేపూ ఏమన్నా ఊరు కున్నాను. ఇంక ఊరుకోలేను. ఎక్కడా పూచిక పుల్ల ముట్టుకున్నానన్న మాట అనిపించుకోలేదు. అలాంటిది యీవాళ్ళ పొద్దుట లేచి ఎవరిమొహం చూశానో మీచేత యింత మాటపడ్డాను” ఆవిడ కళ్ళు కన్నీళ్ళతో నిండిపోయాయి.

“నేనూ యింతసేపూ నీ మొహంచూసే దిక్కులేని దానిని నిన్ను అల్లరిపెట్టడ మెందుకని ఊరు కున్నాను. నువ్వు మాటలతో లొంగేదానివి కాదుగనుక పోలీసుల్ని పిలవక తప్పడంలేదు. వాళ్లు కూడానేవున్నారు. ఆఖరుసారి ఆడుగుతున్నాను. ఇస్తావా, సరేసరి లేకపోతే.”

ఈ మాటవిడికి ఆ చుట్టుపట్ల వారందరూ ఆక్కడ చేరుకున్నారు. ఇంటి అవతల నుంచున్న పోలీసులు కూడా వచ్చారు. సత్యం అన్నాడు:

“చూడండి బాబుగారు! ఈ సుబ్బమ్మగార్ని నేను ఎంతకాలంనుంచో ఎరుగుదును. ప్రొద్దుట లేచి సూర్యోపాసన అవుతేగాని పచ్చి మంచి నీళ్లు తాగి ఎరగదు. పాండురంగడిని మడిగట్టుకు దర్చిస్తే గాని మసలో కలవదు. ఇన్నాళ్ళయి చూస్తున్నాను, ఆవిడ ఇలాంటి పనిచేసిందంటే.”

“అగవయ్య ఆక్కడికి ఆగు. నిన్నెవడు అడిగాడు? ఏమమ్మా సుబ్బమ్మా ఏమంటావు? తీసిన నగ యిచ్చేస్తావా, లేకపోతే మేంచేసేది చెయ్యమన్నావా?” శంకరంగారు గద్దించే అడిగారు. సుబ్బమ్మ ఏం చెప్తుందోనని ఆక్కడ మూగిన అమ్మలక్కలందరూ ఆత్రుతగా వింటున్నారు. సుబ్బమ్మగారు జీవనదిలా ప్రపహిస్తున్న కన్నీళ్లు తుడుచుకుంటూ “అయితే పలకసర్దు

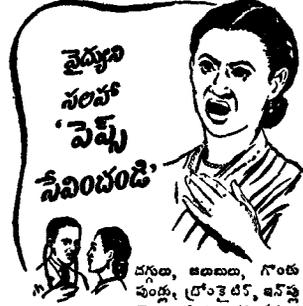
నేనే తీశానని మీ స్థిరనిశ్చయమా?" అని శంకరం గారి కళ్ళలోకి నూటిగా చూస్తూ ప్రశించింది. ఆ తీక్షణమయిన చూపు ఆయన భరించలేక చూపు మరల్చి 'అవును' అన్నాడు గట్టిగా.

"సరే, మీరు పెద్దలు. మీలాంటివారు ఒక నిర్ణయానికివస్తే మాలాంటి బీదవాళ్లు చేసేదేమీ లేదు. మాలాంటివాళ్ళని దీన దయా భుజై న ఆ పాండురంగడే చూడాలి. నేనే పలకనర్లు తీశా నంటున్నారు కదూ! సరే ఆ ఉద్దేశంమీదే ఉం డుడి. పలకనర్లు సుమారు రెండువేలు చేస్తుందను కుంటాను. నాలాంటి బీదదాన్ని అంతసొమ్ము యిమ్మంటే యిప్పుడేదు. అయినా సత్యాసత్యాల వివమపరీక్ష వచ్చినప్పుడు దేనికయినా తెగించాలి. నాకు ఉన్నదీ మిగిలినదీ ఈ చిన్న యిల్లు ఒకటే. దీని అమ్ముతారేమోనని అప్పుడే మనుషులు తిరుగుతున్నారు. ఆవసరమొచ్చిందికావట్టి ఒకటి రెండుకోట్లలో అమ్మేస్తాను. వచ్చే శనివారం ముక్కోట్టి ఏకాశి, మహాపుణ్యకాలం. ఆనాటికి తలయినా తాకట్టు పెట్టి సొమ్ము సమకూరుస్తాను. చుట్టూ ఉన్న పెద్దమనుషులందరూ ఈమాటల్ని జాగ్రత్తగా వినమని నా ప్రార్థన. పొద్దులేలేచి గోదావరిలో స్నానంచేసి ఆమడిబట్టతో చేతిలో డబ్బుతో పాండురంగడి గుళ్ళోకి వస్తాను. దేము డికి దండంపెట్టి ఆయన కాళ్ళమీద సొమ్ము గుమ్ము రిస్తాను. ఆవునేలి దీపారాధన చేసి యివతలికి వచ్చేస్తాను. వింటున్నారా బాబుగారూ! తమ రానాటికి అక్కడికి దయచేసి ఆ దీపం ఆర్పేసి ఆ సొమ్ము తీసుకోమని నా మనవి. ఆ తరువాత సతాసత్యాల, న్యాయాన్యాయాలు ఆ పాండు రంగడే నిర్ణయిస్తాడు" శంకరంగారి గొంతుకలో వచ్చివెలక్కాయ పడింది. సుబ్బమ్మ ఎన్ని మాట లన్నా ఆపాండురంగడి పేరెత్తకపోతే బాగుం డును. ఆయన స్వతహా వైష్ణవభక్తుడు. పాండు రంగభక్తి విద్యుత్తులా ఒళ్ళంతా ప్రవహించి ఆయన గజగజలాడిపోయాడు.

"పిల్లాడికి ఒంట్లో సరికాలేదని మా యింటివి రంగడికి ముడుపు కట్టింది. ఆ య న కి ఆగ్రహ మొస్తే బతగ్గలమా? మనకెందుకు పదరా వెంకా"

దాని ఆకరణలోని అనుకుటుకేమిటో మైనా ఊణించక తప్పదు.—జాన్ మార్లె

రామ్మ దగ్గు

దగ్గు, జింబు, గొంతు పెండు, డ్రాంకెట్, బిస్కెట్ మొదలైనవి ప్రమాద కరమైనవి. వాస్తవ నిరోధం వచ్చినప్పుడు వెస్ట్ కో గొంథం. వెస్ట్ కి ద్రావ్య నిరోధంను మంత్రకర మొనర్చుతుంది. వెస్ట్ కోవి అమూల్యమైన రొవడ సారములు రామ్మ. ఓపిరి తీర్చడం అంతర్భాగం లోనికి వారించాలి. అందవల్లనే వెస్ట్ వత్స రంగా దగ్గులను వివారింది. మంచు అరికట్టుతుంది చాచి కర్రపత్రమును సంహరించి, ఓపిరి తీర్చుచు, గొంతుకకు, చాచి వత్సం కలిగిస్తుంది. వెస్ట్-నాకవలెంచి దని వైద్యులు వివరించినారు.

వెస్ట్ పేవించండి.
PEPS
క్రిమి సంహారకరమైన గొంతు, రామ్మ తేల్లెట్లు.

పోలీసులిద్దరూ కళ్ళు చూసుకుని యింటివారి పట్టారు "మాయదారి నగ పోలేపోయింది, మరి ఒకటి చేయించుకోవచ్చు. ఇంతకీ మనకి నిజం తెలియక దా, ఎందుకు చెప్పండి దేముడిమందుబట్టూ సత్యాలూ?" వరాలమ్మ ప్రబోధించినట్లయింది.

"ఏంబాబు గారూ, ముక్కోటి నాడువస్తారా?" సుబ్బమ్మ ధైర్యంగా అడిగింది. శంకరంగారు మాట్లాడలేదు. ఒక్కసారిలేచి అందరూ మాన్తూం డగా యింటివైపు గబగబానడచి వెళ్ళిపోయాడు. సుబ్బమ్మ గార్ని క్షణాఘిస్తూ అందరూ వెళ్ళిపో యారు. సత్యం గదితలుపు వేశాడు.

"అయితే నువ్వనిజంగా సలకనర్లు తియ్యలే దులే?" అని అడిగాడు. సుబ్బమ్మ చూరులో దాచిన పొట్లంతీసి మెళ్ళో అలంకరించుని "నే నెలా ఉన్నాను?" అని అడిగింది. సత్యం కళ్లు ఆశ్చర్యంతో పెద్దవయ్యాయి.